

Ἦταν ἡ πρώτη μορὰ τοῦ ἔσταξε τὴν εὐλογημένη πίκρα
της ἢ ζωὴ σὲ μένα.

* *

Ἀπὸ τότε ταξειδεύω ἐμπιστευμένος εἰς τὴν φύσιν, τὴν μεγά-
λην φαρμακολύτριαν, ποῦ συμμορφώνει τὸ εἶναι μας πρὸς τὴν
ζωὴν καὶ μᾶς ἐπαναφέρει εἰς τὴν γαλήνην.

Μὲ τὰ μάγια της ἐταξειδεύσα ἕως ἐδῶ, περνώοντας ἀπὸ ὅλους
τοὺς δρόμους ποῦ εἶχα ξαναπεράσει, μὲ ἐλαφρὰ τὴν καρδιά—ἔνας
ταξιδιώτης χωρὶς ἀνώφελος ἀποσκευές. Ἀπὸ τὴν παλιὰ μας ζωὴ
περνοῦμε μὲ μιὰ λύπη, ποῦ νομίζουμε πῶς εἶναι ὁ πειὸ πικρὸς χα-
μός. Ἄς περνοῦμε. Δὲν εἶναι ἡ παλιὰ ζωὴ. Εἶναι ἡ μοιραία
λύπη ποῦ θὰ νοιώθουμε πάντα νὰ μᾶς σπαράζει. Ἄς περνοῦμε
πάντα. Κι' ἂν δὲν ξαναβρίσκουμε τὴν παλιὰ, τὴν ἀθώα ἡσυχὴν
ἀναπνοή, ὅμως ἄς γνωρίζουμε πῶς ἡ γῆ μας ἐκράτησε πάντα γιὰ
μᾶς τὰ τελευταῖα της μυστικά, ἐκεῖνα ποῦ θὰ μείνουν ἡ οὐσία τοῦ
αἰωνίου μας κόσμου.

Ἔτσι ξαναἤλθα στὴν κατοικία τῆς παλιᾶς ζωῆς μου, ἐδῶ ποῦ
ὑπάρχουν ὅλα ὅσα μὰ φορὰ ἦταν γιὰ τοὺς δυὸ μας, ποῦ ζοῦν τώρα
σὲ μένα. Ἐδῶ τώρα θὰ ξαναστήσω ἀφοβαμίαν ἀπὸ τὶς παλιὲς γιορτές—
καὶ θ' ἀνοιξῶ διάπλατα τὰ παράθυρα καὶ στὰ πεζούλια τους θὰ
στήσω τὶς γλάστρες μὲ τ' ἀμάραντά μας. Τὶς ἴδιες μὲ τὰ νερο-
στάχια. Καὶ θὰ τ' ἀφήσω ν' ἀναφυλλισθοῦν ἀπὸ τ' ἀγέρι καὶ
νᾶλθουν τὰ γνωστὰ πουλιά, οἱ παλιοὶ φίλοι τῆς Ραψωδίας τοῦ ἄλλοτε.

Καὶ ὅλα αὐτὰ, τ' ἀναφυλλητὰ, οἱ πνοὲς τοῦ ἀπόμακρου, ἄς
ἔμπουν στὰ στήθη μου, κι' ἄς ξαναζήσω σὲ μιὰ τρεμάμενη σι-
ωπῇ ὅ,τι ἄλλοτε τόσον πολὺ ἐγνώρισα—ὅ,τι μὲ τὴν καταστροφὴ
τον, μοῦδωκε τὴν καινούργια μου συνείδησι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ 1915

ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΩΣ ΕΓΕΙΝΕ;

Αὐτὸ τὸ βράδυ διωγμένος ὁ Παδίγκος, καθὼς πῆγαινε στὸ
σπίτι του, ἀρράδιαζε τὶ καὶ τὶ εἶχε κάνει, τὶ θυσιές, γιὰ τὸ χατήρι
τῆς ξανθιάς γαλανομάτας κόρης, ποῦ ἀπ' τὴν ἀγάπη της εἶχε δεθεῖ,
σπλαβωθεῖ ἀπὸ καιρό.

Καὶ θυμήθηκε καὶ τὸν καιρὸ ποῦ εἶχε πάει, ποῦ οἱ γονεῖς της,
φτωχοὶ τότε, τοῦ πετούσανε λόγια, μὲ τρόπο τοῦ λέγανε, βλέποντάς
τον νὰ κυτᾶζει μὲ θαυμασμὸ τὴν ξανθιά τους κόρη, πῶς τὸν θέλανε
γιὰ γαμπρό, ἢ κόρη των θὰ ἦτανε δικιά του.

Καὶ ἡ κόρη φοροῦσε τότε, κοντὰ φορέματα καὶ εἶχε σὲ πλε-
ξίδες τὰ ξανθιά της μαλλιά. Καὶ ἀπ' τὸ πρωτὶ ἕως τὸ βράδυ βρι-
σκοτάνε, ὅπως καὶ ἡ μάνα της, κάτω στὴ βαθειὰ καὶ ὑγρὴ ἀπο-
θήκη, μὲ τοὺς σωροὺς τῶν σανῶν, σέρονοντας στὰ πόδια της κάτι

παλιοπαντοῦφλες, καὶ γύριζε κεῖ ὅπως οἱ ὄρνιθες γυρίζουνε στὴν αὐλὴ μέσα στὶς κοπριές τῶν ἀλόγων. Ἄ, πόσο εὐτυχὴς ἦτανε τότε!

—Κύριε Παδίγγο, γιὰ κύττα αὐτὸ τὸ φόρεμα! σὰς ἀρέσει; τοῦ ἔλεγεν, ὅταν τῆς φορούσανε κανένα νέο φόρεμα, τρέχοντας σ' αὐτὸν νὰ τοῦ τὸ δείξει.

Κι' αὐτὸς βύθιζε τὰ μάτια του στὰ γαλανὰ τῆς μάτια, χωρὶς νὰ προσέχει στὸ φόρεμα ποῦ τοῦ ἔδειχνε, καὶ χανότανε μέσα σ' αὐτά.

Καὶ εἶχε ἀγαπήσει μαζί τὸ σπίτι, τὸ θόρουβό του, τὸ μαγαζὶ μὲ τὰ σπασμένα, σάπια πατώματα, ποῦ μύριζε μούχλα, ὑγρασία, τὸ παράθυρο μὲ τὰ σίδηρα καὶ τὰ βρώμικα τζάμια, τὸ ταβάνι μὲ τοὺς μαυρισμένους δοκοὺς.

Ἡ Παδίγκος ἔφερε μὲ τὸ νοῦ του τὸ μαγαζὶ καὶ τὸ εἶδε, ὅπως ἦτανε τότε, γιὰτὶ τώρα, τώρα εἶχε ἀλλάξει, εἶχει γίνει ἀγνώριστο, δὲν ἦτανε πιά ἐκεῖνο. Τώρα εἶχε ταβάνι, οἱ μαυρισμένοι δοκοὶ δὲν φαινότουσαν πιά, τὰ σανδία τὰ σάπια εἶχαν ἀλλαχτεῖ καὶ ὁ τοῖχος δὲν εἶχε τὸ κόκκινο λερὸ χρῶμα, ἀλλὰ γλυκὺ φιστικί.

Ἄλλὰ καὶ τὸ σπίτι, ποῦ καθότανε τοῦ Μουλίδας ἡ οἰκογένεια, καὶ ποῦ βρισκόταν ἀπὸ πάνω ἀπ' τὴ βαθεῖα ἀποθήκη, καὶ αὐτὸ εἶχε ἀλλάξει, δὲν γνωρίζοτανε πιά. Τὰ παράθυρα ἦτανε νέα, γαλλικά, τὰ ἄλλα τὰ ξεβαμμένα μὲ τὶς σπασμένες γυῦλλιες εἶχανε ριχτεῖ στὴ φωτιά, ὁ τοῖχος ὁ μαδημένος ἦταν ἄσπρος τώρα ἀπ' τὴν μαρμαροκονία καὶ γυάλιζε.

Μαζὶ ὅμως μ' αὐτὰ εἶχαν ἀλλάξει καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ. Ἡ κόρη, ποῦ ἀπὸ κάμποσο καιρὸ φοροῦσε μακρὰ καὶ εἶχε τὰ μαλλιά τῆς σηκώσει, δὲν κατέβαινε πιά κάτω. Οὔτε ἡ μητέρα τῆς. Δὲν πατούσανε πιά, ἢ κάποτε περαστικίς, ὅταν ἔβγαιναν ἔξω, ντυμένες σὰν κούκλες.

Καὶ ἀπὸ κάμποσο καιρὸ εἶχε πάψει ὁ Μουλίδας νὰ λέει γιὰ τὴν κόρη του καὶ νὰ δίνει ἐλπίδες στὸν Παδίγγο. Εἶχε γίνει σιωπὴ γι' αὐτὸ. Ὁ Παδίγκος ὅμως ἂν καὶ εἶδε αὐτὸ, καὶ ἂν καὶ κατὰλαβε ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχει καμμιά ἐλπίδα, γιὰτὶ ὁ πλοῦτος, ποῦ σωφρεύθηκε σὶδὸ σπίτι αὐτό, καὶ ποῦ φρόντισε, παιδεύτηκε καὶ αὐτὸς πολὺ νὰ πέσει, τὰ εἶχε ἀλλάξει ὅλα, δὲν θέλησε νὰ φύγει, οὔτε νὰ ζητήσει αὔξησιν τοῦ μισθοῦ του, ὅλλ' ἔμεινε κεῖ σκλάβος, δοῦλος σωστός τῆς ἀγάπης τῆς ξανθιάς κόρης. Εἶνε ἡ ἀλήθεια πὼς ἡ ἐλπίδα δὲν τὸν εἶχε ἀφίσει ὅπως διόλου. Ἐρχότανε κάποτε ὅταν συναντοῦσε τὴν κόρη, ὅταν τὸν κύταζε αὐτὴ.

Στὴν ἐνθύμησιν αὐτὴ, πὼς τὸν κύταζε ὅταν τοῦ μιλοῦσε, αἰσθάνθηκε ὁ Παδίγκος, καὶ τώρα ἀκόμα τὴν ἴδια ἡδονὴ νὰ τρέχει σὶδὸ νοῦ του καὶ μαζί νὰ σέρνει καὶ τὴν ἐλπίδα. Καὶ πάλι θέλησε νὰ τὴν σκεφτεῖ, θέλησε νὰ σκεφτεῖ γιὰτὶ τὸν κύταζε ἔτσι καὶ νὰ ἐλπίζει μὴ...ἀλλὰ γρήγορα τὰ πέταξε.

—Τί τὰ θέλεις αὐτά; αὐτὰ πάνε!. Δὲ κυτᾶζεις τί σοῦ κανε!. εἶπε.

Καὶ περπάτησε πρὸ γρήγορα. Καὶ ἡ νύχτα ἦταν ἡσυχὴ, γλυκειὰ νύχτα καὶ μέσα στὴ σιωπὴ τῆς ἀκυσσε φωνὴ νυχτοπουλιοῦ.

—Καὶ τί ἔκανα, τί ἔκανα γιὰ τὸ χατήρι τῆς! αὐτὸ νὰ σκεφτεῖς! εἶπε σὲ λίγο.

Καὶ θυμᾶται καὶ ταράζεται τὸν ἔμπορο τὸν πατριώτη του, ποῦ τὸν τύλιξε στὰ βρόχια τοῦ Μουλίδα καὶ τὸν κατὰστροψε! Καὶ μὴ αὐτὸν μόνε; Πόσους καὶ πόσους ἄλλους;

Ξαφνικὰ ὅμως στάθηκε καὶ ρώτησε τὸν ἑαυτό του.

—Μὰ δὲ μοῦ λές, γιατί κάνεις ἔτσι; γιατί λυπᾶσαι; Ἄν στὴν ἔδινε θὰ λυπόσουν;

Τὴν αἰσθάνθηκε αὐτὴ τὴν ἐρώτηση, τὴν αἰσθάνθηκε σὰ χτύπημα καὶ μαζί νὰ εἶδε τότε τὸν ἑαυτό του, ποῦ σὰ νὰ μὴ τὸν εἶχε ἰδεῖ ἀπὸ καιρὸ, τὸν εἶδε πόσο ἦταν ἀλλοιώτικος, πόσο εἶχε ἀλλάξει ἀπ' τὴν ἡμέρα, ποῦ εἶχε γείνει σκλάβος τῆς ἀγάπης.

Καὶ θύμωσε μὲ τὸν ἑαυτό του.

—Μὰ πῶς ἔγεια, πῶς! εἶπε τινάζοντας τὰ χέρια καὶ κυτάζοντας ψηλά.

Εἶδε στὸν οὐρανό, καθὼς σήκωσε τὸ κεφάλι, ἓνα σύννεφο μαῦρο, μεγάλο ἀπλωμένο καὶ τοῦ φάνηκε σὰ δαίμονας, γίγαντας δαίμονας, μὲ ἀνοιχτὲς τὶς φτεροῦγες νὰ ἔχει σκεπάσει τὴ γῆ!

ΑΘΗΝΑ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΜΕΤΑΝΟΙΑ

— On souffre. On fait souffrir. Et le plus malheureux, n'est pas toujours, celui qui souffre.

ROMAIN ROLLAND

Ἦσουν ἀ γλωμί. Ἐκρούωνες.—Ὅλη τὴ νύχτα μονομαχοῦσαμε... Τὸ κεφάλι βαρὺ ἀπὸ στοχασμούς—τροῖλλας στοχασμούς—ἔγερνε στὰ χέρια σου ἀπάνω—στὰ χέρια τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς παράκλησης.

Τὸ φῶς τῆς λάμπας, ποῦ φώτιζε μονάχα τὰ μαλλιά σου καὶ τὸ μέτωπο—ἐνῶ τὰ μάτια σου φωσφορίζαν μέσα στὴ σκιά—τὸ φῶς τῆς λάμπας ποῦ σκορποῦσε τὸ μυστήριο τοῦ ἀβεβαίου, καὶ τὶς ἀνατροχιλές τοῦ ἑτοιμοθάνατου στὰ πράγματα ἀπάνω—ἄρχισε νὰ παλαίη τώρα μὲ τῆς ἀγῆς τὸ φῶς—τὸ ψυχρὸ καὶ μπλάβο—ποῦ σούρωνε ἀπ' τὶς σχισμάδες τῶν παραθύρων.

Σιωποῦσες καὶ περιμένες.—Πόσον καιρὸ, περιμένες τὴ μάταιη λέξι;

Ἡ ἔνταση τῆς παράκλησης, εἶχε συμπληρώσει πειὰ τὴν ἀγωνία τῆς ἀναμονῆς. Κ' ἐγὼ ὁ ἀψυχος κ' ὁ δηλητηριασμένος—ἔτσι νόμισα—αἰσθάνθηκα τὴν ὑποχρέωση. Ἴσως γι' αὐτὸ, νὰ μὴ βιάσταξα πειὰ τῶν ματιῶν σου τὸ παράπονο—ἴσως γι' αὐτὸ νὰ τράβηξα τὶς κουρτίνες—κ' ἀνοῖξα τὰ παράθυρα—καὶ ἔζητησα στῆς ἀγῆς τὸ φέγγος, τὴ δύναμη τῆς ἄρνησης. Μὰ ψυχρὴ ἦταν ἡ ἀγῆ, καὶ μαβιά σύννεφα, μὲ στρέφαν πάλι στὴ ζεστασιά κοντὰ τῆς ψυχῆς σου.